



ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

11/10-1451 (85077)

20.04.2018

Першому заступнику керівника
Головного науково-експертного
управління Апарату Верховної Ради
України

ГУДЗИНСЬКОМУ С.О.

Шановний Сергію Олексійовичу!

Надсилаємо адресований Вам депутатський запит групи народних депутатів (Пташник В. Ю. та інших, всього 6 депутатів), оголошений на засіданні Верховної Ради України 20 квітня 2018 року, для розгляду і надання відповіді авторам запиту і Голові Верховної Ради України у встановлений чинним законодавством 15-денний термін.

Додаток: депутатський запит на 5 арк. у 1 прим.

З повагою

А. ПАРУБІЙ



НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

01008, м. Київ, вул. М. Грушевського, 5

19 квітня 2018 року

**Першому заступнику керівника Головного науково-експертного управління
Апарату Верховної Ради України
Гудзинському С.О.
01008, м. Київ, вул. М. Грушевського, 5**

ДЕПУТАТСЬКИЙ ЗАПИТ

***Щодо ігнорування звернення
народних депутатів та з'ясування причин та
підстав невідображення ризиків законопроекту
у висновку ГНЕУ***

Шановний Сергію Олексійовичу!

05 квітня 2018 року нами було направлено депутатське звернення на Ваше ім'я стосовно недоліків проекту Закону про внесення змін до Митного кодексу України щодо захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України, реєстр. №4614 від 06.05.2016 (далі – *проект №4614*), які не були відображені у висновку Головного наукового-експертного управління (далі - *ГНЕУ*).

Разом з тим, станом на сьогодні, у супереч положенням Закону України «Про статус народного депутата України» про надання відповіді на депутатське звернення у 10-денний строк, нам не надано жодної відповіді на наше звернення від 05 квітня 2018 року.

У зв'язку з тим, що нами не отримано відповіді на питання, викладені у зазначеному зверненні, ми змушені повторно викласти факти, зазначені у нашому зверненні від 05 квітня 2018 року, та направити депутатський запит.

Як народні депутати, ми завжди зважали на висновки (далі - *ГНЕУ*) та намагалися враховувати ті зауваження, які висловлені в них. У першу чергу, ми покладались на висновки ГНЕУ, оскільки вважали, що їхні автори є фахівцями у відповідних галузях.

Відповідно до Положення про Апарат Верховної Ради України, затвердженого Розпорядженням Голови Верховної Ради України від 25 серпня 2011 р. № 769, у сфері правового і наукового забезпечення діяльності Верховної Ради України Апарат, зокрема,:

1) *проводить експертизу законопроектів, що подаються до Верховної Ради України суб'єктами права законодавчої ініціативи, організовує наукову експертизу в наукових установах;*

4) *бере участь у доопрацюванні проектів законодавчих актів після першого, другого та наступних читань;*

б) *надає наукову та правову допомогу комітетам і комісіям Верховної Ради України в підготовці законопроектів, консультує народних депутатів України з цих питань.*

Разом з тим, аналіз висновку ГНЕУ до проекту №4614 прикро розчарував своєю якістю.

На жаль, у висновку до проекту №4614 не зазначено майже жодного серйозного зауваження. Більше того, значна частина проблемних положень проекту, які суперечать нормам Регламенту Європейського Парламенту (хоча метою проекту є імплементація конкретного Регламенту), вводять в законодавство явно корупційні схеми та суперечать нормам чинного українського законодавства, не знайшли ніякого відображення у висновку ГНЕУ. Більш того, ГНЕУ ще й рекомендувало депутатам прийняти даний законопроект за основу, не відобразивши численну кількість викладених нижче зауважень та ризиків.

Проаналізувавши вказаний законопроект, можна побачити наступні суттєві його недоліки, про які не було зазначено у висновку ГНЕУ (одразу звертаємо увагу, що наведений вище перелік недоліків не є вичерпним):

1. Проект №4614 вводить до Митного кодексу України поняття «товари, що порушують права інтелектуальної власності» (*новий пункт 57-1 статті 4 МКУ*).

Порушення прав на об'єкти інтелектуальної власності повинні бути і вже відображені в спеціальному законодавстві, а не в Митному кодексі України. Зокрема, такими спеціальними актами є Закони України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг», «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», «Про охорону прав на зазначення походження товарів» тощо. Тому вводити це поняття в Митному кодексі України недоцільно.

Крім цього, пропонований проектом №4614 підхід до визначення об'єктів, що порушують права інтелектуальної власності, видається не зовсім коректним. Зокрема, відповідно до положень проекту для застосування заходів по попередженню потрапляння на територію України товарів, які порушують права інтелектуальної власності, буде можливим лише за наявності доведеного факту порушення таких прав. У той же час, міжнародною практикою є застосування іншої концепції - товарів, які лише підозрюються в порушенні, а не доведено порушують права інтелектуальної власності. Дана концепція є важливою для належного застосування принципу попереджувальних заходів митними органами. На жаль, проект №4614 пропонує суттєво вужчий підхід, який обмежує застосування заходів, які могли б перешкодити потраплянню товарів, які підозрюються в порушенні прав на об'єкти інтелектуальної власності, на український ринок.

Більше того, пропоноване проектом №4614 визначення «контрафактних товарів» викликає певні застереження (*новий пункт 57-1 статті 4 МКУ*). Так, відповідно до положень проекту, звужуються випадки порушення прав інтелектуальної власності. Наприклад, передбачені чинним законодавством товари, що містять тотожні або схожі (що їх можна сплутати) знаки для товарів і послуг, не будуть вважатися контрафактними товарами. Відповідно, порушенням буде вважатися тільки повне копіювання знаків для товарів та послуг. Таким чином, якщо, для прикладу, митний кордон перетинатимуть товари під знаком «Abibas», вони не вважатимуться контрафактними, оскільки не повністю копіюють знак «Adidas». Відповідно, той факт, що знак «Abibas» є схожим до «Adidas» настільки, що їх можна сплутати, не буде враховуватись митними органами.

Отже, пропоновані проектом №4614 зміни до статті 57-1 Митного кодексу України суттєво звужують механізми, передбачені чинним законодавством, які покликані не допускати на український ринок товари, що порушують права на об'єкти інтелектуальної власності.

2. Проект №4614 передбачає, що заходи, пов'язані із призупиненням митного оформлення, не застосовуються до особистих речей, що переміщуються у ручній поклажі, супроводжуваному та несупроводжуваному багажі (*підпункт а) підпункту 1) частини 3 статті 397 МКУ*). Однак, у проекті не встановлюються винятки, коли переміщення в ручній поклажі речей містить ознаки торговельного перевезення. Подібні винятки є також усталеною міжнародною практикою та передбачені, зокрема, Регламентом № 608/2013 Європейського Парламенту та Ради про митний контроль за дотриманням прав інтелектуальної власності.

Таким чином, відповідно до положень проекту №4614, у разі наявності підозр про комерційне переміщення товарів, які перевозяться в ручній поклажі, припинити порушення буде неможливо, оскільки ці товари виводяться з-під дії встановлених Митним кодексом обмежень.

3. Проект встановлює міжнародний принцип вичерпання прав (*підпункт б) підпункту 2) частини 3 статті 397 МКУ*). Очевидно, що питання визначення принципу вичерпання прав на об'єкти інтелектуальної власності взагалі не є предметом регулювання Митного кодексу і, відповідно, проекту №4614. У зв'язку з цим, наявність подібних положень в проекті №4614 є такою, що суперечить правилам законотворення.

4. Зміни до *частини 4 та нова частина 5 статті 398 МКУ*, пропоновані проектом, також несуть певні ризики. Так, згідно із зазначеними положеннями проекту №4614 заходи вживаються лише на підставі даних митного реєстру. У сукупності з запровадження концепції доведення факту порушення прав на об'єкти інтелектуальної власності, зміни до статті 398 Митного кодексу обмежують компетенцію митних органів в частині захисту прав інтелектуальної власності.

5. *Частина 4 статті 401 МКУ* в редакції проекту №4614 передбачає, що «*перед знищенням товарів можуть відбиратися їх зразки, які використовуються в навчальних цілях та для забезпечення інформування громадськості про товари, які порушують права інтелектуальної власності.*».

З огляду на практику, яка свідчить про те, що контрафактні або піратські товари і так не знищуються належним чином, таке положення дозволить порушникам за «додаткову плату» відібрати усі свої контрафактні товари для навчання чи інформування громадськості. Таким чином, проектом №4614 фактично легалізується корупційна схема і наслідками впровадження зазначеної норми може стати масове проникнення на український ринок контрафактної продукції, яка не була знищена належним чином, прикриваючись збереженням для цілей інформування громадськості (хоча невідомо про що автори законопроекту збираються інформувати громадськість).

6. Проект №4614 доповнює Митний кодекс України новою статтею 401-1, що регулюватиме особливості призупинення митного оформлення та знищення невеликих партій товарів, що пересилаються на митну територію України в міжнародних поштових відправленнях або міжнародних експрес-відправленнях. Відповідно до положень цієї статті, правовласник протягом 10 днів повинен надати митному органу ухвалу суду про забезпечення позову щодо заборони вчинення певних дій у справі про порушення прав інтелектуальної власності.

Чинна редакція Митного кодексу дозволяє протягом встановлених строків надати або ухвалу суду, або висновок органу експертизи, що підтверджує наявність порушення. Встановлення ж проектом безальтернативного обов'язку надати винятково ухвалу суду може

негативно вплинути на захист прав на об'єкти інтелектуальної власності. Так, отримання ухвали суду з відповідних питань протягом 10 днів є нереальним, тоді як можливість надання митним органам висновку органу експертизи дозволило б припинити порушення та не допустити на територію України товари, які порушують права власників об'єктів інтелектуальної власності. .

Таким чином, пропоновані положення нової статті 401-1 Митного кодексу України можуть призвести до порушень прав власників об'єктів інтелектуальної власності, а також збільшення кількості контрафактної продукції на ринку України.

Перераховані вище положення проекту №4614 суттєво зменшують рівень захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності, підвищують ризик збільшення обсягів контрафактної продукції та створюють можливості для корупційних зловживань з боку співробітників митної служби.

На жаль, жодне з зазначених вище зауважень не було відображено у висновку ГНЕУ до проекту №4614.

Окремо хочемо довести до Вашого відома, що 19 березня 2018 року на базі Комітету з питань податкової та митної політики відбулось засідання робочої групи по доопрацюванню, зокрема, проекту №4614. У зазначеному засіданні брали участь представники Представництва Європейського Союзу в Україні.

Під час свого виступу вони звернули увагу на ряд недоліків проекту №4614, зокрема:

1. Частина положень не відповідає Регламенту, а ряд ключових положень європейського законодавства не знайшли відображення в проекті №4614.

2. Термін «контрафактні товари» повинен бути чітко визначений у проекті №4614. Пропонована в новому *пункті 57-1 статті 4 МКУ* редакція не відповідає європейському законодавству і при цьому загрозливо обмежує перелік товарів, які вважають контрафактними. Так, положення про **«знак, який суттєво не відрізняється від зареєстрованої торгової марки»**, який Регламентом є ознакою контрафактного товару неналежно відображений в проекті №4614 і виглядає так, що його неправильно об'єднали з ситуацією, коли знак повністю ідентичний до вже зареєстрованого. Окремо хочемо додати, що за такою редакцією проекту, знаки, які не будуть повністю ідентичними вже зареєстрованим, не будуть вважатись контрафактними.

3. Вкрай важливо передбачити спрощену процедуру знищення, що дозволяє знищити товари, які порушують права інтелектуальної власності, без попереднього адміністративного або судового розгляду для формального визначення порушень.

4. Спрощена процедура необхідна, зокрема, у випадках, коли зацікавлені особи погоджуються або не протидіють знищенню. У випадку, якщо товари, визначені як такі, що порушують права на об'єкти інтелектуальної власності, не руйнуються, Україна повинна забезпечити перебування таких товарів за межами комерційного каналу таким чином, щоб уникнути завдання будь-якої шкоди власнику прав. Проектом ці механізми не передбачені.

5. Важливо також закріпити процедури, які дозволяють швидко знищити підроблену товарну марку та піратські товари, відправлені поштовими або кур'єрськими відправленнями. Що стосується митних конфіскацій в ЄС, то 62% випадків вилучень пов'язані з невеликими партіями. Тому в українському законодавстві також необхідно передбачити спрощену та швидку процедуру знищення для невеликих партій товарів. Представництво ЄС зазначає, що процедура знищення невеликих партій товарів повинна бути змінена і вдосконалена, щоб зробити її більш ефективною та менш обтяжливою для правовласника.

6. Заявник не повинен сплачувати плату для покриття адміністративних витрат, пов'язані з обробкою його заяви. На жаль, це важливе положення не відображене в проекті №4614.

Разом з тим, навіть частина з усіх перерахованих вище зауважень до проекту (які не є вичерпними), не знайшла свого відображення у висновку ГНЕУ. У зв'язку з цим, нас, як народних депутатів, які завжди ретельно вивчають висновки ГНЕУ, турбує питання, чому виконавці висновку до проекту №4614 (І. Фомін, О. Олещенко, О. Шевченко) не звернули увагу на недоліки, не зазначили їх у своєму висновку та рекомендували прийняти проект у першому читанні.

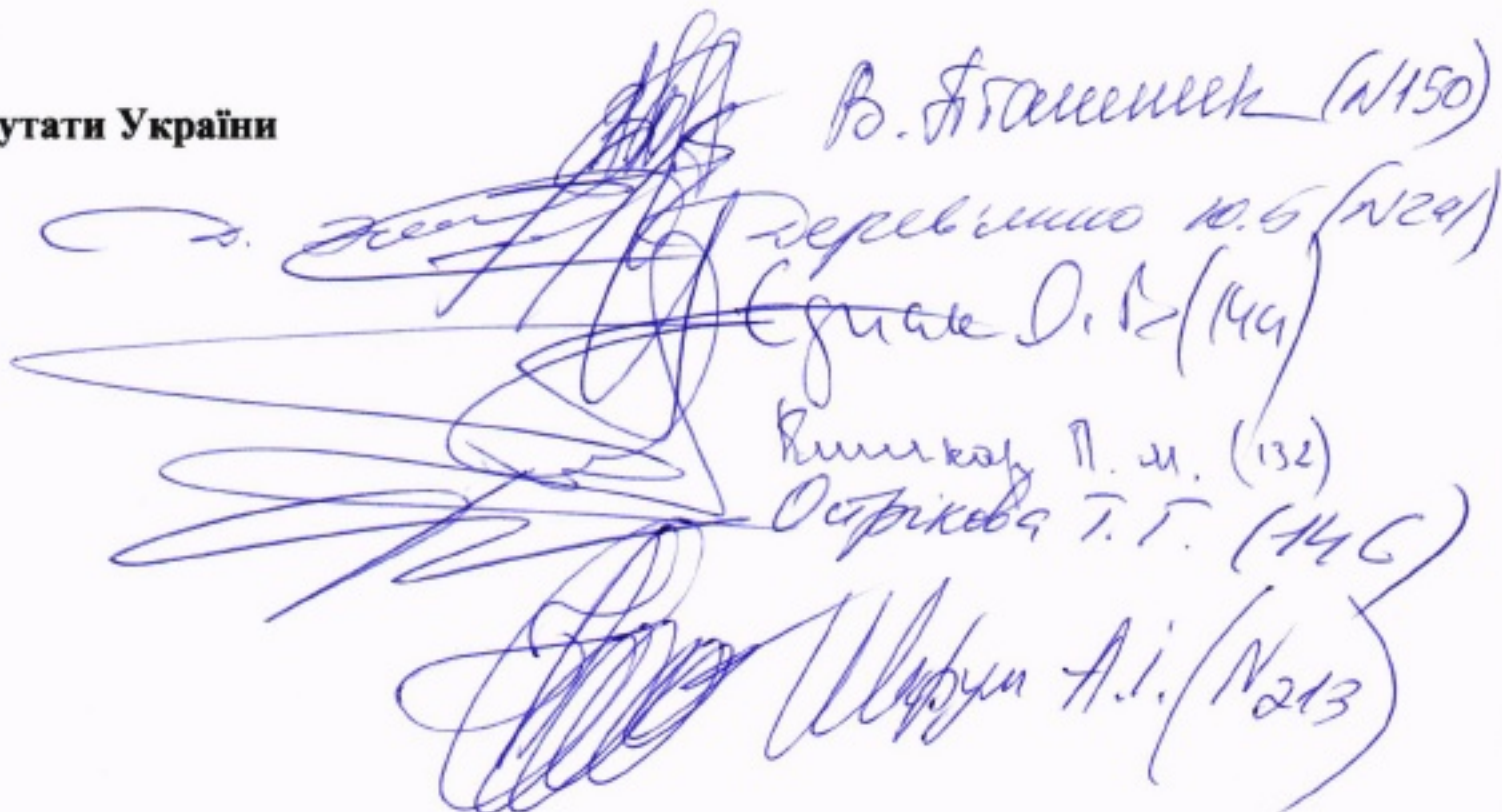
З огляду на зазначене вище та керуючись положеннями Закону України «Про статус народного депутата України» просимо Вас:

1. Зазначити, чи вбачаєте Ви ризики у положеннях проекту №4614, щодо яких вище наведено зауваження (просимо зазначити по кожному із зауважень окремо).
2. Зазначити, чи заслуговують на увагу та включення до висновку ГНЕУ перераховані вище зауваження (по кожному з зауважень окремо).
3. Чи бачите Ви ще якісь ризики чи недоліки проекту №4614, про які не було зазначено у висновку ГНЕУ? Якщо так, то вказати які саме.
4. Вказати, чи здійснювався порівняльний аналіз проекту №4614 з положеннями Регламенту, імплементація якого є метою проекту №4614.
5. Пояснити причини невключення зазначених вище зауважень до висновку ГНЕУ по проекту №4614.
6. Провести службове розслідування та вжити заходів відносно осіб, що є виконавцями даного висновку.
7. Пояснити причини ненадання відповіді на депутатське звернення у встановлений чинним законодавством строк.

Просимо Вас дати відповідь по кожному з питань окремо.

Окремо хочемо наголосити, що ігнорування нашого звернення від 05 квітня 2018 року та ненадання відповіді на цей депутатський запит у встановлені строки може бути розцінене як перешкоджання депутатській діяльності, у зв'язку з чим, ми будемо змушені вжити заходів, передбачених чинним законодавством.

**З повагою
народні депутати України**


В. Фомін (N150)
Олещенко Ю.О. (N24)
Шевченко О.В. (N49)
Килик П.М. (N32)
Острівська Т.Т. (N46)
Шуруп А.І. (N213)